

म.भा.टी.

॥८०॥

शराणां मिथः सन्निपातजो मिस्तस्य धूमो यस्मिन् यज्ञे इति शेषः रथध्वनिरेवमंत्रस्थाने धनुःस्रवेण अस्त्रबलेन प्रसरति शास्त्रबलेन वयज्ञः ॥ १३ ॥ १४ ॥ चतुर्भुजमिति संजयस्यापियोगिदृशं भगवतश्चतुर्भुजं रूपं सदा दृष्टिगोचरमासीदित्यनुमीयते ॥ १५ ॥ इति उद्योगपर्वो नैलकंठीये भारतभाष्ये षष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६६ ॥ ॥ ७७ ॥ दुर्योधने इति ॥ १ ॥ २ ॥ परेषां तटस्थानां ॥ ३ ॥ ४ ॥ युध्यमाना

शराग्निधूमे रथनेमिनादिते धनुःस्रवेणास्त्रबलप्रसारिणा ॥ यथानहोमः क्रियते महामृषे समेत्य सर्वे प्रयतध्वमाहताः ॥ १३ ॥ नचेत्यच्छब्दध्वममित्रघातिनोयुधिष्ठिरस्यांशमभीप्सितं स्वकं ॥ नयामिवः साश्वपदातिकुंजरान् दिशं पितृणामशिवांशितैः शरैः ॥ १४ ॥ ततोहमामं त्रयतदा धनं जयं चतुर्भुजं चैव नमस्य सत्वरः ॥ जवेन संप्राप्त इहामरद्युते तवांतिकं प्रापयितुं वचो महत् ॥ १५ ॥ इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि यानसंधिपर्वणि संजयवाक्ये षष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६६ ॥ वैशंपायन उवाच दुर्योधने धार्तराष्ट्रे तद्वचो नाभिनंदति ॥ तूष्णीं भूतेषु सर्वेषु समुत्तस्थुर्न रर्षभाः ॥ १ ॥ उत्थितेषु महाराज पृथिव्यां सर्वराजसु ॥ रहिते संजयं राजपरिप्रभुं प्रचक्रमे ॥ २ ॥ आशंसमानो विजयं तेषां पुत्रवशानुगः ॥ आत्मनश्च परेषां च पांडवानां च निश्चयं ॥ ३ ॥ धृतराष्ट्र उवाच गावल्गणे ब्रूहि नः सा रफल्गुस्वसेनायां यावदिहास्ति किंचित् ॥ त्वं पांडवानां निपुणं वेत्थ सर्वं किमेषां ज्यायः किमु तेषां कनीयः ॥ ४ ॥ त्वमेतयोः सारवित्सर्वदर्शी धर्मार्थयोर्निपुणो निश्चयज्ञः ॥ समेष्टुः संजय ब्रूहि सर्वं युध्यमानाः कतरे स्मिन्नसंति ॥ ५ ॥ संजय उवाच न त्वांब्रूयां रहिते जातु किंचिदसूयाहित्वां प्रविशेतराजन् ॥ आनय स्वपितरं महाव्रतं गांधारीं च महिषीमाजमीढ ॥ ६ ॥ तौ तेऽसूयां विनयेतां न रेंद्रधर्मज्ञौ तौ निपुणौ निश्चयज्ञौ ॥ तयोस्तु त्वांसंनिधौ तद्वदेयं कृत्स्नं मतं केशव पार्थयो र्यत् ॥ ७ ॥ वैशंपायन उवाच इत्युक्तेन च गांधारी व्यासश्चात्राजगाम ह ॥ आनीतौ विदुरेणेह सभां शीघ्रं प्रवेशितौ ॥ ८ ॥ ततस्तन्मतमाज्ञाय संजयस्यात्म जस्य च ॥ अभ्युपेत्य महाप्राज्ञः कृष्ण द्वैपायनो ब्रवीत् ॥ ९ ॥ व्यास उवाच संपृच्छते धृतराष्ट्राय संजय आचक्ष्व सर्वं यावदेषोऽनुयुक्ते ॥ सर्वं यावद्वेत्थ तस्मिन् यथावद्याथा तथ्यं वा सुदेवैर्जुने च ॥ १० ॥ इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि यानसंधिपर्वणि व्यासगांधार्यागमने सप्तषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६७ ॥ ॥ ७७ ॥ संजय उवाच अर्जुनो वा सुदेवश्च धन्विनौ परमार्चितौ ॥ कामादन्यत्र संभूतौ सर्वभावाय संमितौ ॥ १ ॥

न संति उदासीना इत्यर्थः ॥ ५ ॥ असूयामयि दोषदृष्टिः पितरं व्यासं ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ अनुयुक्ते पृच्छति ॥ १० ॥ इति उद्योगपर्वो नैलकंठीये भारतभाष्ये सप्तषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६७ ॥ ॥ ७७ ॥ अर्जुन इति कामादितिकामपूर्वकं कर्मोच्यते अकर्मजंतयोर्जन्मलोकानुपहार्यं सूर्यवदादिर्भावमात्रमित्यर्थः सर्वभावाय अत्रावाध संमितौ तु न्यौ उभापि साक्षात्कृत्य कृपाचित्यर्थः ॥ १ ॥